

ΑΕΡΟΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ PHOTOMAPS

■ Στη σύγχρονη περίοδο φωτογραφικές λήψεις από αέρος γίνονται συνήθως για την ανάδειξη και την προβολή του απεικονιζόμενου τόπου. Παλαιότερα, πραγματοποιούνταν αποκλειστικά για επιστημονικούς και στρατιωτικούς σκοπούς: για κτηματολόγια (ύψος ως 1.000 μέτρα), για τοπογραφικά διαγράμματα (ύψος 2.000-4.000 μέτρα) και για τοπογραφικούς χάρτες (άνω των 5.000 μέτρων). Οι λήψεις είναι είτε κατακόρυφες είτε κεκλιμένες (υπό γωνία), οπότε αποκαλύπτουν καλύτερα τη μορφολογία του εδάφους.

Οι δημοσιευμένες επτά αεροφωτογραφίες της Θεσσαλονίκης εντοπίζονται κατά προσέγγιση στην περίοδο 1947-1970, με έμφαση τα χρόνια γύρω στα 1960, όταν η πόλη γνώρισε όχι απλώς μεγάλες, αλλά και ταχύτατες μεταβολές.

Για την ακριβή χρονολόγηση των εικόνων εντοπίζουμε αλλαγές που αφορούν κτίρια, ναούς, λιμενικές, σιδηροδρομικές και πανεπιστημιακές εγκαταστάσεις.

■ Nowadays, the photomaps are usually taken in order to represent and show the site depicted. Previously, they were taken exclusively for scientific and military purposes: for cadastres (up to 1.000 meters altitude), topographic plans (2.000 - 4.000 meters altitude) as well as for topographic maps (over 5.000 meters altitude). These shots are either vertical or oblique (inclination), in which case they reveal the land morphology even better.

The seven photomaps of Thessaloniki that are included were taken during the period 1947 - 1970; with emphasis on the years around the 1960s, when the city underwent not only great, but fast changes as well.

In order to exactly date the photographs, changes concerning buildings, temples, as well as the port, the railway and the university facilities are traced.

Vue prise de l'air de la ville
et de la plaine de Thessalonique

□ Αεροφωτογραφία της Θεσσαλονίκης. Η λήψη έγινε το 1951

Στα αριστερά: ο κύριος όγκος της παλαιάς πόλης. Το παραθαλάσσιο τμήμα της είναι κτισμένο με το νέο πολεοδομικό σχέδιο. Στα δεξιά: η σχεδόν αδόμητη περιοχή που μεσολαβούσε μεταξύ της παλαιάς πόλης και των ανατολικών συνοικιών.

Στο κέντρο της παλαιάς πόλης, η πλατεία Αριστοτέλους (προς το αριστερό τμήμα της εικόνας) έχει ακόμη κενά οικοπέδα (όπου λειτουργούν θερινοί κινηματογράφοι). Βορειότερα, η πλατεία της Αρχαίας Αγοράς παραμένει κενή και αδιαρρυθμιστή. Κενή, επίσης, στο ύψος της προβλήτας του λιμανιού, φαίνεται η πλατεία Ελευθερίας.

Προς τα δεξιά διακρίνονται μόνο τα τρία κύρια κτίρια της Διεθνούς Έκθεσης και το νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ (συνδυασμός που επιτρέπει τη χρονολόγηση). Νότια από τη Διεθνή Έκθεση (δεξιά από το Λευκό Πύργο) προβάλλει το Βασιλικό Θέατρο.

■ Η αρίθμηση με μεγάλα στοιχεία στην κορυφή της σελίδας αντιστοιχεί στον αύξοντα αριθμό κάθε φωτογραφίας της παρούσας έκδοσης.

Το κείμενο πάνω από τον τίτλο κάθε φωτογραφίας είναι ο αρχικός υπομνηματισμός που υπήρχε στο Φωτογραφικό Αρχείο της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας-Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης.

Vue prise de l'air de la ville
et de la plaine de Thessalonique

■ Photomap of Thessaloniki. The shot was taken in 1951

On the left: the main tissue of the old city. Its littoral part is built according to the new urban plan. On the right: the almost unbuilt area between the old city and the eastern quarters.

In the centre of the old city, there is Aristotelous Square (in the left part of the photograph) with still open sites (where summer cinemas function). Northern, the Ancient Forum Square remains open and un-landscaped. Also open, at the level of the port wharf, is Eleftherias Square.

To the right, only the three buildings of the Thessaloniki International Fair are traced, along with the AHEPA hospital (a combination which allows dating). South of the International Fair (on the right of the White Tower) the Royal Theatre rises.

■ The pagination by large type at the top of each page corresponds to the numbering of each photo in this publication. The text above the title of each photo is the original caption as it appeared in the Photography Archives of the Secretariat General of Communication and the Secretariat General of Information.

View of the town of Salonica and its plain

□ Αεροφωτογραφία της Ανατολικής Θεσσαλονίκης, πριν από το 1950

Σε πρώτο πλάνο, δεξιά, η Πυλαία. Πίσω της η Τούμπα, αριστερά ο συνοικισμός Χαριλάου. Πιο αριστερά, κατά μήκος της ακτής, οι συνοικίες από το Φάλιρο μέχρι το Βυζάντιο. Η χρονολόγηση συνάγεται από το σχήμα του κυματοθραύστη. Στα τέλη του 1950 είχε αποκατασταθεί ο παλιός κυματοθραύστης (μήκους 550 μέτρων) και είχε προστεθεί νέο τμήμα (650 μέτρων) σε γωνία 120 μοιρών περίπου. Άρα η λήψη έγινε προ του 1950.

View of the town of Salonica and its plain

■ A photomap of the eastern Thessaloniki, before 1950

In the foreground, on the right, there stretches Pylaia. Behind that, there is Toumpa and on the left the Charilaou quarter. Further on the left, along the coast, there are the quarters stretching from Faliro to Byzantio. The shape of the breakwater is the basis for dating. In late 1950s, the old breakwater had been restored (550 meters long) and a new section was added (650 meters) in an angle of about 120 degrees. That means that the shot was taken before 1950.

Προσφυγικές κατοικίες, 17.1.62 / 9.4.62

□ Αεροφωτογραφία
του προσφυγικού συνοικισμού
της Κάτω Τούμπας, 1962

Στο κέντρο ο ναός του Αγίου Θεράποντος και το δημοτικό σχολείο.
Η οικοδόμηση του ναού συνεχιζόταν στη δεκαετία του 1950. Η
χρονολογία 1962 επιβεβαιώνεται εμμέσως από το γεγονός ότι ο
ναός φαίνεται να έχει περατωθεί.

Refugees' dwellings, 17.1.62 / 9.4.62

■ A photomap of the refugees'
settlement at Kato Toumpa,
1962

In the centre, there is the temple of Aghios Therapontas and the
elementary school. The construction of the temple continued in
the 1950s. The date 1962 is indirectly confirmed by the fact
that the temple seems finished.

Άτιτλη

□ Αεροφωτογραφία του Σιδηροδρομικού Σταθμού Θεσσαλονίκης και της περιοχής του, 1962

Η κατασκευή του σταθμού ξεκίνησε το 1939, διακόπηκε λόγω του πολέμου και ξανάρχισε το 1949. Το 1951, ημιτελής ακόμη, ο σταθμός άρχισε να λειτουργεί. Οι εργασίες συνεχίστηκαν και εγκαινιάστηκε επισήμως στις 4.2.1962. Στην πλατεία μπροστά στο σταθμό διακρίνεται αστικό λεωφορείο. Δεξιά, ο λοξός δρόμος είναι η οδός Αναγεννήσεως, η οποία δεν έχει σιδηροδρομικές γραμμές, άρα η λήψη έγινε μετά το 1956. Η οδός Μοναστηρίου δεν έχει διαπλατυνθεί, άρα είμαστε πριν από το 1965. Επίσης, οι κτηνιατρικές κλινικές (άκρο δεξιά) εικονίζονται σε κατάσταση που μας οδηγεί χρονολογικά πριν από το 1964. Με βάση αυτά τα δεδομένα και την ομοιότητα στο ύψος με την αεροφωτογραφία της Τούμπας, η λήψη πρέπει να έγινε το 1962.

Without Title

■ A photomap of the Railway Station of Thessaloniki and the surrounding area, 1962

The construction of the railway station started in 1939; it stopped because of the war and it was resumed in 1949. In 1951, still unfinished, the station started operating. The works continued and it was officially inaugurated on 4.2.1962. On the square in front of the station, a town bus appears. On the right, the swerving street is Anageniseos Street, on which there are no railways; this means that the shot was taken after 1956. Monastiriou Street has not yet been widened; thus, it was taken before the year 1965. In addition, the veterinary clinics (right end) are presented in such a condition, which leads the dating to the years before 1964. According to these facts and due to the similarity – as far as the height is concerned – with the photomap of Toumpa, this shot should have been taken in 1962.

Γενική άποψη του λιμανιού
φωτογραφημένη από αεροπλάνο, 1959

- Αεροφωτογραφία του εμπορικού κέντρου της Θεσσαλονίκης (από την οδό Κομνηνών μέχρι τη σημερινή οδό Σαλαμίνας), 1959

Η χρονολόγηση συμφωνεί με το περιεχόμενο της φωτογραφίας. Στο κέντρο το κτίριο των τραπεζών Εθνικής και Ελλάδος (με τα δύο θολωτά κτίσματα στην στέγη). Στα αριστερά του τα κτίρια των πρώην τραπεζών Αθηνών και Βιομηχανίας (με την καθ' ύψος επέκταση). Έπεται το μέγαρο Κόφφα. Στο αριστερό κάτω άκρο της φωτογραφίας διακρίνεται η στέγη του μεγάρου «Βικτόρια» και στα δεξιά του το μέγαρο Δρόσου (Αφοί Λαμπρόπουλοι, στο ύψος της οδού Κομνηνών). Τα κτίρια αυτά ορίζουν την πορεία της οδού Τσιμισκή, η οποία σταματά στο ύψος της οδού Κατούνη (δεν έχει δημιουργηθεί ακόμη η μετέπειτα οδός Πολυτεχνείου). Στο αριστερό μέσο της φωτογραφίας η πρώτη προβλήτα του λιμανιού και στο πλάι και δεξιά της η πλατεία Ελευθερίας, με λίγα σταθμευμένα αυτοκίνητα. Στο μέσο της εικόνας το τελωνείο του 1910 (νυν επιβατικός εμπορευματικός σταθμός). Διακρίνονται επίσης η δεύτερη και η τρίτη προβλήτα (Λανγκασάιρ). Στο δεξιό κάτω μέρος η ανατολική όψη του Αγίου Μηνά.

An overall view of the port taken
from an airplane, 1959

- A photomap of the central market of Thessaloniki (from Komninon Street to the contemporary Salaminos Street), 1959

The dating corresponds to the content of the photograph. In the centre, there is the building of the National Bank of Greece and the Hellenic Bank (with the two vaulted constructions on the roof). On its left side, the buildings of the former Bank of Athens and Industrial Bank (extended in height). Then, there follows the Koffa edifice. On the lower left corner of the photograph, one can distinguish the roof of the "Victoria" building, on the right side of which, there is the Drossos edifice (Lampropouli Bros, at the level of Komninon Street). These buildings delimit the course of Tsimiski Street, which stops at the level of Katouni Street (the later Polytechniou Street has not yet been constructed). To the left middle of the photograph, there is the first wharf of the port; while immediately on its right, there is Eleftherias Square, where a few cars are parked. In the middle of the photo, there stands the customs of 1910 (the contemporary passenger and mercantile station). The second and the third wharfs can also be seen (Lancashire). On the lower right corner of the photo, there is the eastern facade of Aghios Minas.

Λιμάνι 24.12.1970

- Αεροφωτογραφία του εμπορικού κέντρου της Θεσσαλονίκης (από την οδό Αριστοτέλους μέχρι την τέταρτη λιμενική προβλήτα) 1970

Η χρονολόγηση συμφωνεί με το περιεχόμενο της φωτογραφίας. Στο λιμάνι έχει δημιουργηθεί και η τέταρτη προβλήτα (με το σιλό: στο άνω κεντρικό τμήμα της εικόνας) και έχει αρχίσει η κατασκευή της πέμπτης. Σε πρώτο πλάνο η οδός Αριστοτέλους (αριστερά η ταυτώλυμη πλατεία με τον θερινό κινηματογράφο «Ηλύσια»). Το μεσαίο τμήμα της φωτογραφίας είναι συγκρίσιμο με το μεσαίο τμήμα της προηγούμενης: Τα περισσότερα κτίρια έχουν κατεδαφιστεί και ανοικοδομηθεί ή επεκτάθηκαν καθ' ύψος.

The port 24.12.1970

- A photomap of the central market of Thessaloniki (from Aristotelous Street to the fourth wharf) 1970

The dating corresponds to the content of the photograph. The fourth wharf has already been constructed in the port (along with the silo: in the upper middle of the photo); while the construction of the fifth wharf has already begun. In the foreground, there is Aristotelous Street (on the left, there is the homonymous square, along with the summer cinema "Ilysia"). The middle part of the photograph is comparable to the central part of the previous photo: Most buildings have been demolished and rebuilt or extended in height.

Άτιτλη

□ Αεροφωτογραφία
της πανεπιστημιούπολης
και της ΔΕΘ, 1970

Η λήψη καλύπτει το χώρο από την οδό Αγίου Δημητρίου (κάτω) μέχρι την ακτή. Στο κέντρο της εικόνας δεσπόζουν τα κτίρια των σχολών που σχηματίζουν τετράγωνο (σε παρένθεση το έτος λειτουργίας): ΝΟΕ (1967 το δεξιό τμήμα, 1972 το σύνολο), Φιλοσοφικής (1973), Θεολογικής (1971) και το κτίριο Διοικήσεως (1969). Στα αριστερά η κεντρική πανεπιστημιακή βιβλιοθήκη (1974). Στο μέσο της εικόνας διακρίνεται το γλυπτό του Γ. Ζογγολόπουλου, στην πύλη της ΔΕΘ της πλατείας Σιντριβανίου (τοποθετήθηκε το 1966). Επίσης, έχει ολοκληρωθεί η επέκταση των χώρων της ΔΕΘ προς την Εγνατία, όπως και η επέκταση των γραφείων διοικήσεως (1969).

Without Title

■ A photomap of the university
campus and the Thessaloniki
International Fair, 1970

The shot covers the space from Aghiou Dimitriou Street (its lower part) to the waterfront. In the middle of the photograph, the university buildings in a square arrangement predominate (in a parenthesis the year of operation): School of Law & Economics (1967 the right part, 1972 the whole campus), School of Philosophy (1973), School of Theology (1971) and the building of the Administration Office (1969). On the left, there is the Central Library of the University (1974). In the middle of the photograph, one can see Mr. G. Zoggolopoulos's sculpture at the Thessaloniki International Fair – Entrance on Sintrivaniou Square – (placed there in 1966). In addition, the expansion of the Thessaloniki International Fair towards Egnatia Street has been completed, as well as the expansion of the Fair Administration Offices (1969).

